

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Veerweg te Eck en Wiel

Rapportnummer 20210149

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Veerweg te Eck en Wiel

Rapportnummer: 20210149
Datum: 10 november 2022
Versie: 2

Opdrachtgever: Pouderoyen Tonnaer

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: I. Lustenhouwer

Auteur: M.A. den Otter en E.J.F. Claassen

Kwaliteitscontrole: N. Arts-Smits

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Geldigheid onderzoek.....	3
1.4	Zorgplicht	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	7
3	Methode.....	8
4	Natuurwaarden	9
4.1	Beschermde gebieden.....	9
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Flora.....	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Kevers en weekdieren	13
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Amfibieën en reptielen	14
4.2.6	Vogels.....	16
4.2.7	Zoogdieren.....	17
5	Conclusies	19
5.1	Beschermde gebieden.....	19
5.2	Beschermde soorten	19
5.3	Advies en aanbevelingen	21
	Geraadpleegde bronnen	23

Bijlagen

Bijlage 1	Wet- en regelgeving
Bijlage 2	Inrichtingstekening

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Een initiatiefnemer is voornemens twee woningen en een recreatiegebouw te bouwen op het landgoed Heerlijkheid Eck en Wiel aan de Veerweg 5 te Eck en Wiel. Tevens wordt een parkeervoorziening gerealiseerd en wordt het terrein landschappelijk ingericht. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten en de mogelijke effecten van de voorgenomen plannen hierop. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming vast. Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.". Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook de niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied betreft het landgoed Heerlijkheid Eck en Wiel aan de Veerweg 5 ten noorden van de bebouwde kom van Eck en Wiel in de gemeente Buren. Het plangebied bestaat voor een groot deel uit (vochtige) graslanden. In een deel van deze graslanden aan de westkant van het plangebied staat een fruitboomgaard. Het terrein rondom de bestaande bebouwing bestaat uit gazon en verharding. Op de locatie van de nieuw te bouwen woningen is in de huidige situatie gazon aanwezig. De locatie van het nieuwe recreatiegebouw bestaat in de huidige situatie voor een deel uit gazon en voor een deel uit grasland met fruitbomen. Het plangebied wordt omringd door sloten.

De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina 6 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (geel omlijnd) (bron: PDOK Viewer)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (geel omlijnd) (bron: PDOK Viewer)

Foto 1. Locatie nieuwe woningen

Foto 2. Locatie nieuwe woningen

Foto 3. Noordzijde plangebied

Foto 4. Noordzijde plangebied

Foto 5. Locatie nieuw recreatiegebouw

Foto 6. Grasland met fruitboomgaard

2.2 Voorgenomen plannen

De voorgenomen plannen bestaan uit de bouw van twee woningen en een recreatiegebouw. Deze nieuwe gebouwen worden aan de zuidkant van het plangebied gerealiseerd, nabij de bestaande bebouwing. In dit deel van het plangebied wordt parkeerruimte gerealiseerd, evenals een overloop-parkeerplaats op gras. Eveneens wordt aan de noordkant van het plangebied een deel overloop-parkeren gesitueerd. In het plangebied vindt aanvullend aan bestaande begroeiing landschappelijke inpassing plaats in de vorm van onder andere struweel en bloemrijk grasland. Rondom de bebouwing wordt ook sierbeplanting toegepast. De watergang op de oostgrens van het plangebied krijgt een natuurvriendelijke oever. Aan de overige watergangen rondom het plangebied worden geen werkzaamheden uitgevoerd. De inrichtingstekening is weergegeven in figuur 3 en groter in bijlage 2.

Figuur 3. Inrichtingstekening Landgoed Heerlijkheid Eck en Wiel (bron: Pouderoyen Tonnaer)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 6 april 2021 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: zwaar bewolkt, droog, windkracht 4 en circa 4 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de provincie Gelderland blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 95 meter afstand ten noorden van het plangebied ligt. De bouwlocatie binnen het plangebied ligt op circa 295 meter van het Natura 2000-gebied. Dit betreft het Natura 2000-gebied Rijntakken, wat ten noorden van de Rijnbandijk ligt, zie figuur 4.

Figuur 4. Ligging plangebied (geel omlijnd) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (groen gearceerd) (bron: geoportaal.gelderland.nl)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief korte afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het niet zonder meer uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op dit Natura 2000-gebied. Effecten waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken gevoelig is, zijn: verdroging, verontreiniging, versnippering, oppervlakteverlies, optische en mechanische verstoring en verstoring door licht, geluid en trilling. Doordat geen werkzaamheden plaatsvinden direct naast of in het Natura 2000-gebied kunnen effecten als oppervlakteverlies, versnippering en mechanische verstoring worden uitgesloten. Alleen effecten door externe werking kunnen optreden.

Door de bouw van twee woningen en een recreatiegebouw en in de gebruiksfase van de nieuwe situatie in het plangebied kunnen effecten optreden op het Natura 2000-gebied.

Verontreinigingseffecten kunnen worden uitgesloten door de afstand tussen de bouwlocatie binnen het plangebied en het Natura 2000-gebied. Ook ziet de milieuwetgeving hier op toe.

Verdrogingseffecten kunnen op voorhand niet worden uitgesloten. In een voortoets kan worden onderzocht of de werkzaamheden een verdrogend effect kunnen hebben op het Natura 2000-gebied..

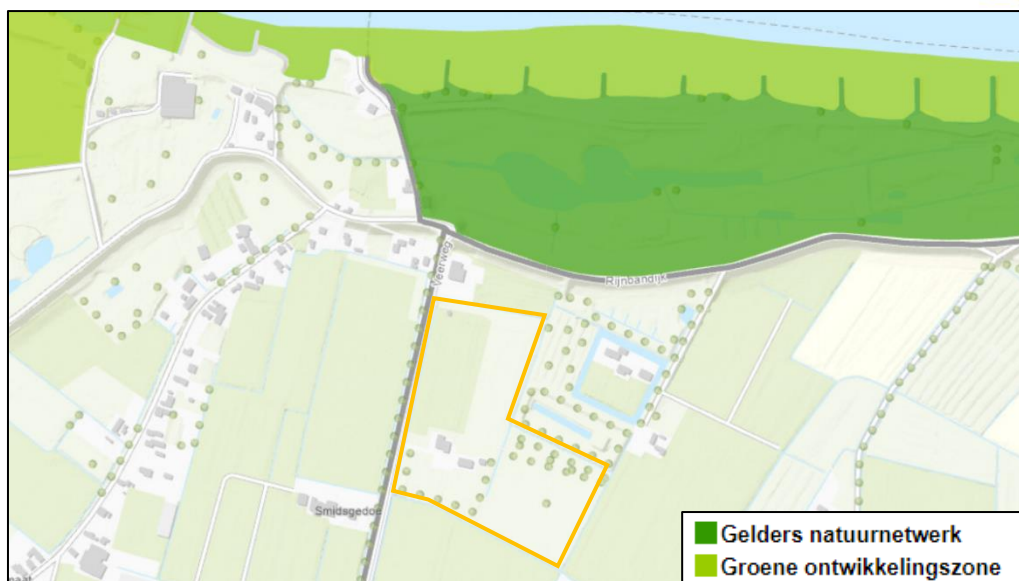
Verstoring door licht en optische verstoring kan worden uitgesloten, doordat de Rijnbandijk circa 5 meter hoger ligt dan het plangebied, de bouwlocatie aan de zuidkant van het plangebied ligt op circa 295 meter afstand van het Natura 2000-gebied en tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied een hoge bommenrij staat. Negatieve effecten als gevolg van geluid en trilling tijdens de realisatiefase kunnen niet worden uitgesloten. In een voortoets dient te worden onderzocht of tijdens de realisatiefase negatieve effecten optreden in het Natura 2000-gebied als gevolg van geluiden en trillingen. Tijdens de gebruiksfase van het plangebied zijn de effecten van geluid en trilling op het Natura 2000-gebied verwaarloosbaar klein.

Als gevolg van de bouwwerkzaamheden en in de gebruiksfase is mogelijk sprake van stikstofemissie. Depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden kan negatieve effecten tot gevolg hebben op de natuurwaarden. De hoeveelheid stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen in zowel de realisatiefase als de gebruiksfase dient bepaald te worden middels een stikstofberekening met het programma AERIUS Calculator. Op basis van de resultaten van de berekening kan worden bepaald of stikstofdepositie tot negatieve effecten in Natura 2000-gebieden leidt.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk (GNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In de provincie Gelderland zijn naast het GNN ook Groene Ontwikkelingszones (GO) aangewezen. De GO is een zone die bestaat uit gebieden met andere bestemmingen dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met het GNN en daar functioneel mee samenhangen en waarin wordt ingezet op versterking van die samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

Uit de kaart Kernkwaliteiten GNN en GO op de website van de provincie Gelderland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het GNN of de GO. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het GNN ligt op circa 83 meter ten noorden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het GO ligt op circa 335 meter ten noorden van het plangebied. De ligging van het GNN in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5. Ligging plangebied (geel omlijnd) ten opzichte van het GNN en GO
(bron: geoportaal.gelderland.nl)

Effectbeoordeling

De kernkwaliteiten van het GNN deelgebied ten noorden van het plangebied zijn:

- + Laagdynamische rivier met enige geologische en geomorfologische dynamiek; ecologisch kerngebied én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust.
- + Zuidoever Neder-Rijn met kleinschalig, deels agrarisch cultuurlandschap. Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen en steenfabrieken)
- + Waarden voor steenuil, weidevogels, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, ringslang, vissen en bever. Alle door de Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied
- + Cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen. Aardkundige waarden (reliëf van oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen), kwel, bodem
- + Recreatie, wateropvang en –afvoer. Rust, ruimte en donkerte.

Het plangebied behoort niet tot het GNN of de GO. De voorgenomen plannen doen geen afbreuk aan bovengenoemde kernkwaliteiten. Gezien de afstand tussen het plangebied en het GNN, de tussenliggende Rijnbandijk en de aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en GO.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde plantensoorten zijn waargenomen.

Het plangebied bestaat uit een onderhouden, kort gemaaid grasland van voedselrijke bodem. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat voor beschermde plantensoorten geschikte habitats ontbreken binnen het plangebied. Het voorkomen van beschermde plantensoorten is zodoende uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied grote vos (§3.3 Wnb) is waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied is sleedoornpage (§3.3 Wnb) waargenomen.

- + Grote vos is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.
- + Sleedoornpage is een zeldzame standvlinder die voorkomt in sleedoornstruwelen, houtwallen en bosranden. De laatste jaren komt sleedoornpage ook steeds meer voor in tuinen en parken. De waardplant voor de rupsen zijn sleedoorn en enkele andere gecultiveerde Prunus-soorten.

In het plangebied ontbreken de geschikte waardplanten voor deze en andere beschermde vlinders. Daarom is het voorkomen van beschermde vlindersoorten in het plangebied uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied rivierrombout (§3.2 Wnb) is waargenomen.

- + Rivierrombout is een specialist van grote rivieren maar komt ook voor in grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet. Het is een zeldzame soort die plaatselijk vrij algemeen kan voorkomen. Rond de grote rivieren IJssel, Rijn en Waal komt deze soort voor, bij de Maas is de soort nog zeldzaam.

Binnen het plangebied is geen geschikt oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor beschermde libellen.

Het voorkomen van essentieel habitat van beschermde libellen in het plangebied is zodoende uit te sluiten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het plangebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

- + Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.
- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.
- + De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland. Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde vissoorten zijn waargenomen.

Vrijwel alle beschermde vissoorten zijn riviersoorten, afhankelijk van onder andere zuurstofrijk water en grind op de bodem. Dit is in het plangebied niet aanwezig. Grote modderkruiper is afhankelijk van modderige bodems in snel opwarmende wateren. Deze soort is in de wijde omgeving van het plangebied niet aangetroffen. Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater is het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.5 *Amfibieën en reptielen*

Amfibieën

Uit de gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied bastaardkikker en gewone pad (beide §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied zijn bruine kikker, kleine watersalamander (beide §3.3 Wnb) en rugstreeppad (§3.2 Wnb) waargenomen.

Langs de randen van het plangebied liggen brede sloten die door algemene en niet-kritische amfibiesoorten kunnen worden gebruikt als voortplantingshabitat. Het plangebied is slechts matig geschikt als landhabitat voor amfibieën door het ontbreken van natuurlijke, structuurrijke dekkingbiedende vegetatie zoals kruidachtige planten en struiken; amfibieën kunnen zich niet verschuilen. Mogelijk wordt het plangebied incidenteel doorkruist. Geschikt overwinteringshabitat is niet aanwezig in het plangebied.

Voor rugstreeppad ontbreekt het juiste habitat momenteel in het plangebied. Rugstreeppad is een pionierssoort van hoog-dynamische omstandigheden zoals duinen en ruderaal terreinen. Het plangebied biedt dit habitat niet.

Let op: Bij de uitvoering van de bouwwerkzaamheden dient wel rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van rugstreeppad in de omgeving. Rugstreeppad kan nieuwe, geschikte gebieden (binnen vier kilometer afstand) gemakkelijk koloniseren. Zandhopen en ondiepe plassen (rijsporen) in het terrein bieden een geschikt leefgebied voor rugstreeppadden. Door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen, kan worden voorkomen dat rugstreeppad zich in het plangebied vestigt tijdens de bouwfase.

Reptielen

Uit de gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied ringslang (§3.3 Wnb) is waargenomen.

De waarnemingen in de omgeving liggen op circa 700 meter afstand van het plangebied. De omgeving van het plangebied, de uiterwaarden, zijn geschikt als leefgebied voor ringslang. Het plangebied zelf is zeer matig geschikt als leefgebied, doordat weinig dekking aanwezig is zoals bosschages. Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor voortplantingshabitat en overwinteringshabitat van de ringslang. Het is echter niet uit te sluiten dat ringslang incidenteel door het plangebied migreert. Het voorkomen van andere beschermde reptielensoorten in het plangebied is uit te sluiten door het ontbreken van, voor deze soorten, geschikt habitat.

Effectbeoordeling

De sloot op de oostgrens van het plangebied krijgt een natuurvriendelijke oever. Tijdens de aanleg van deze natuurvriendelijke oever kunnen negatieve effecten ontstaan op het voortplantingshabitat van algemene soorten

amfibieën. In de nieuwe situatie leidt de natuurvriendelijke oever tot een aantrekkelijker voortplantingshabitat voor amfibieën en heeft dit daardoor een positief effect. Aan de overige sloten vinden geen werkzaamheden plaats.

Het grasland en het gazon kunnen incidenteel door amfibieën doorkruist worden. Individuen die tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn, kunnen vluchten naar geschikt landhabitat in andere delen van het plangebied en de omgeving van het plangebied.

Het grasland en gazon bieden slechts matig geschikt landhabitat voor amfibieën. Tevens blijft een groot deel van het grasland behouden in de huidige staat. Derhalve hebben de werkzaamheden geen negatief effect op landhabitat van amfibieën.

De aanplant van struweel maakt het plangebied meer geschikt als landhabitat en overwinteringshabitat voor amfibieën. Tussen de struiken ontstaan mogelijkheden voor amfibieën om te schuilen en te overwinteren.

Tijdens de werkzaamheden dient te worden voorkomen dat geschikt leefgebied ontstaat voor rugstreeppad, zodat negatieve effecten op deze soort kunnen worden voorkomen.

Bij de aanleg van de natuurvriendelijke oever bij de sloot op de oostgrens van het plangebied kan verstoring van ringslang optreden. Uiteindelijk draagt de natuurvriendelijke oever in positieve zin bij aan het leefgebied van de ringslang. De overige sloten en oevers blijven behouden in de huidige staat. Op het grasland kan incidenteel een ringslang aanwezig zijn, deze kan tijdens de werkzaamheden vluchten naar geschikt leefgebied in andere delen van het plangebied en de directe omgeving.

Mitigerende maatregelen

Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie en graafwerkzaamheden voor de natuurvriendelijke oever in één richting te worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Graafwerkzaamheden voor de natuurvriendelijke oever dienen daarnaast te worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode van amfibieën. De voortplantingsperiode loopt globaal van maart tot en met augustus.

Voor rugstreeppad dienen maatregelen te worden genomen om te voorkomen dat tijdens bouwwerkzaamheden geschikt habitat ontstaat in het plangebied. Door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen (rijsporen) in het terrein te laten liggen, kan worden voorkomen dat rugstreeppad zich in het plangebied vestigt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Negatieve effecten op mogelijk aanwezige ringslangen kunnen worden voorkomen door aanleg van de natuurvriendelijke oever uit te voeren in de overwinteringsperiode van ringslang. Rond half oktober zoeken de

ringslangen hun winterverblijf op en vanaf april verplaatsen de ringslangen zich geleidelijk van hun overwinteringsplaats richting het zomerhabitat. De aanleg van de natuurvriendelijke oever moet derhalve worden uitgevoerd tussen half oktober en april.

4.2.6 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten vogels in het plangebied waargenomen: lepelaar, witgatje, tijtjaf en wilde eend.

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, sperwer, steenuil en wespendif (alle §3.1 Wnb).

Het plangebied bestaat uit grasland en delen van de slootoevers, hier kunnen vogels nestelen (grondbroedende vogels) en foerageren. Voor vogels met een jaarrond beschermd nest biedt het plangebied geen geschikte nestgelegenheid. Het plangebied kan deel uitmaken van het grotere foerageergebied van steenuil, kerkuil, ransuil en buizerd.

Effectbeoordeling

In het grasland en in de slootoevers kunnen nesten aanwezig zijn van grondbroedende vogels. Het gazon is niet geschikt als nestgelegenheid voor grondbroedende vogels. Door de werkzaamheden kunnen nesten worden verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd. In het plangebied en de directe omgeving is en blijft voldoende geschikt foerageergebied voor vogels aanwezig. Dit geldt zowel voor algemene vogelsoorten als voor steenuil, kerkuil, ransuil en buizerd. Tijdens de werkzaamheden kunnen vogels daar foerageren. Na afronding van de werkzaamheden is het landgoed weer geschikt als foerageergebied. De werkzaamheden hebben zodoende geen negatief effect op foerageergebied van vogels.

Mitigerende maatregelen

Het bouwrijp maken, graven van de natuurvriendelijke oevers en eventueel verwijderen van bomen en/of struiken dient te worden uitgevoerd buiten de broedperiode van vogels en wanneer geen broedgevallen aanwezig zijn. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

Indien voornoemde werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd binnen de broedperiode van vogels is dit alleen mogelijk als voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecooloog is vastgesteld dat geen nesten aanwezig zijn in de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Werkzaamheden na het bouwrijp maken kunnen jaarrond worden uitgevoerd, mits geen nesten aanwezig zijn binnen het werkgebied.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Het plangebied kan door vleermuizen worden gebruikt als foerageergebied; door het ontbreken van luwte is het geen uitermate geschikt foerageergebied. In de bestaande gebouwen zijn voor vleermuizen mogelijkheden voor verblijfplaatsen aanwezig. Deze kunnen zich onder andere bevinden in spouwmuren, achter dakpannen, boeiboorden of loodslabben, in kieren en kleine openingen. De bomen in het plangebied bevatten geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen. De sloten op de grens van het plangebied kunnen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute.

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree (alle §3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb). Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied zijn boomarter, das, vos en wezel (alle §3.3 Wnb) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied zijn bunzing, damhert, hermelijn, steenarter en wild zwijn (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

Het grasland en de slootkant kunnen door algemene muizensoorten, haas, konijn, ree, das, vos, wezel, bunzing, hermelijn en steenarter gebruikt worden als onderdeel van het leefgebied. Het plangebied is voor deze soorten echter geen essentieel onderdeel van het leefgebied, door het ontbreken van voldoende dekking en doordat in de directe omgeving meer geschikt leefgebied aanwezig is voor deze soorten.

Ook bever is waargenomen in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen sporen van bever aangetroffen. Mogelijk gebruikt de soort incidenteel de sloten rond het plangebied als onderdeel van het leefgebied. Het plangebied zelf (grasland en gazon) vormt voor deze soort geen essentieel onderdeel van het leefgebied.

Voor eekhoorn, boomarter, damhert en wild zwijn ontbreekt het juiste habitat in het plangebied, deze soorten zijn meer afhankelijk van bosrijke gebieden. De aanwezigheid van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Mogelijk zijn verblijfplaatsen van

algemene muizensoorten en hazen aanwezig in het grasland.
De aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige grondgebonden zoogdieren is uitgesloten.

Effectbeoordeling

De aanleg van een natuurvriendelijke oever bij de sloot op de oostgrens heeft geen effect op het mogelijk functioneren van deze sloot als vliegroute voor vleermuizen. Aan de overige sloten vinden geen werkzaamheden plaats. De werkzaamheden kunnen tijdelijk een verstorend effect hebben op foerageergebied van vleermuizen. In de omgeving van het plangebied is en blijft echter voldoende en beter geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen.

De werkzaamheden hebben tijdelijk een verstorend effect op hazen, individuen kunnen vluchten voor de werkzaamheden en in de directe omgeving een verblijfplaats vinden. Het leefgebied van hazen wordt kleiner door de voorgenomen plannen. Echter, binnen het landgoed blijft voldoende geschikt leefgebied voor hazen aanwezig. Holletjes van muizen kunnen tijdens de werkzaamheden worden vernietigd en de muizen kunnen worden verstoord. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat het leefgebied van algemene muizensoorten kleiner wordt. Het landgoed biedt na uitvoering van de voorgenomen plannen voldoende geschikt leefgebied voor muizen. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op de overige grondgebonden zoogdiersoorten die het plangebied mogelijk gebruiken als onderdeel van het leefgebied. Deze soorten kunnen in het plangebied en in de directe omgeving voldoende even geschikt leefgebied vinden.

Mitigerende maatregelen

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten en haas geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de korte afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (ca. 95 meter vanaf de grens van het plangebied en ca. 295 meter vanaf de bouwlocatie) is het op voorhand niet uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. In een voortoets dienen de effecten van verdroging en verstoring door geluid en trilling nader te worden onderzocht. Een negatief effect op Natura 2000-gebieden als gevolg van de stikstof die vrijkomt bij de realisatiefase en de gebruiksfase kan niet op voorhand worden uitgesloten. Derhalve dient een AERIUS-calculatie te worden uitgevoerd. De overige effecten op het Natura 2000-gebied door de voorgenomen plannen kunnen wel op voorhand worden uitgesloten.

De voorgenomen plannen hebben door de afstand, tussenliggende weg en de aard van de werkzaamheden geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN of GO.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.4 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Grondbroedende vogels kunnen het plangebied gebruiken als nestgelegenheid. Gedurende het broedseizoen en wanneer broedgevallen aanwezig zijn, zijn de nesten strikt beschermd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op foerageergebied van vogels. In het plangebied en de directe omgeving is en blijft voldoende geschikt foerageergebied voor vogels aanwezig. Dit geldt zowel voor algemene vogelsoorten als voor steenuil, kerkuil, ransuil en buizerd.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Vleermuizen kunnen de sloten gebruiken als vliegroutes. De aanleg van een natuurvriendelijke oever bij de sloot op de oostgrens heeft geen effect op het mogelijk functioneren van deze sloot als vliegroute voor vleermuizen. Aan de overige sloten vinden geen werkzaamheden plaats. Derhalve hebben de werkzaamheden geen negatief effect op vliegroutes van vleermuizen. Het plangebied is marginaal geschikt als foerageergebied voor vleermuizen door het ontbreken van luwte. De werkzaamheden hebben slechts tijdelijk een verstoringseffect. In de directe omgeving van het plangebied is geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen.

Voor rugstreeppad ontbreekt het juiste habitat momenteel in het plangebied. Bij de uitvoering van de bouwwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van rugstreeppad in de omgeving. Rugstreeppad kan nieuwe, geschikte gebieden (binnen vier kilometer afstand) gemakkelijk koloniseren. Door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen (rijsporen) in het terrein te laten liggen, kan worden voorkomen dat rugstreeppad zich in het plangebied vestigt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen de sloten langs de randen van het plangebied gebruiken als voortplantingshabitat. Het plangebied is door het ontbreken van dekking slechts marginaal geschikt als landhabitat voor amfibieën. Mogelijk wordt het plangebied incidenteel gebruikt als landhabitat door bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden verkregen. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht. Om het verwonden van dieren te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie en graafwerkzaamheden voor de natuurvriendelijke oever in één richting te worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Graafwerkzaamheden voor de natuurvriendelijke oever dienen daarnaast te worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode van amfibieën. De voortplantingsperiode loopt globaal van maart tot en met augustus.

Het is echter niet uit te sluiten dat ringslang incidenteel door het plangebied migreert. Negatieve effecten op mogelijk aanwezige ringslangen kunnen worden voorkomen door aanleg van de natuurvriendelijke oever uit te voeren in de overwinteringsperiode van ringslang. De aanleg van de natuurvriendelijke oever moet derhalve worden uitgevoerd tussen half oktober en april. Ringslangen die mogelijk in het grasland aanwezig zijn op plekken waar werkzaamheden plaatsvinden hebben de mogelijkheid te vluchten naar andere delen van het plangebied.

Het plangebied kan worden gebruikt als niet-essentieel onderdeel van het leefgebied door verschillende grondgebonden zoogdieren. De werkzaamheden hebben hierop geen significant negatief effect; in de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor deze soorten.

Verblijfplaatsen van algemene muizensoorten en haas kunnen aanwezig zijn in het plangebied. Deze verblijfplaatsen kunnen door de werkzaamheden worden vernietigd en individuen kunnen worden verstoord. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden verkregen. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Werkzaamheden uitvoeren wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Vliegroutes en foerageergebied	Nee	-	-
Rugstreeppad	§3.2 Wnb	Voortplantings-, land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Voorkomen dat het juiste habitat ontstaat
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§3.3 Wnb	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Graafwerkzaamheden in één richting uitvoeren. Natuurvriendelijke oever aanleggen buiten voortplantingsperiode
Ringslang	§3.3 Wnb	Leefgebied	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Natuurvriendelijke oever aanleggen tijdens overwinteringsperiode
Algemene spits-, woel- en ware muizen en haas	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-

5.3 Advies en aanbevelingen

Overtreding van de Wet natuurbescherming dient te worden voorkomen door het nemen van de volgende vervolgstappen en maatregelen:

1. De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de broedperiode van vogels en wanneer geen broedgeval aanwezig is binnen het plangebied.
2. Tijdens de werkzaamheden wordt voorkomen dat geschikt habitat ontstaat voor rugstreeppad.
3. Bij het verwijderen van vegetatie en graafwerkzaamheden voor de natuurvriendelijke oever wordt in één richting gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

4. Bij de aanleg van de natuurvriendelijke oever wordt rekening gehouden met de voortplantingsperiode van amfibieën en de overwinteringsperiode van ringslang. Derhalve kan de aanleg worden uitgevoerd tussen half oktober en maart.
5. Een AERIUS-calculatie dient te worden uitgevoerd om te berekenen wat de stikstofdepositie is op het Natura 2000-gebied als gevolg van de voorgenomen plannen.
6. Een voortoets dient te worden uitgevoerd om te onderzoeken of de voorgenomen werkzaamheden leiden tot verdroging van het Natura 2000-gebied en tot verstoring van het Natura 2000-gebied als gevolg van trilling en geluid.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=6b1adc4e421a4c7ebcb84d7c12cb7af6, 14-04-2021
- + Natuurnetwerk Nederland, geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87, 14-04-2021
- + NDFF - 14-04-2021 13:36:16
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechtings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechtings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechtings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechting of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.

Bijlage 2 Inrichtingstekening

